

Література

1. Лудченко О.А., Лудченко Я.О., Примак Т.О. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. К., О-во "Знання", КОО, 2001.
2. Іваненко В. П. Теорія і методика фізичного виховання : навч. посіб. Ч. 1 / В. П. Іваненко, О. П. Безкопильний. – Черкаси : ЦНТІ, 2005. – С. 36-50.
3. Шамардіна Г. М. Основи теорії та методики фізичного виховання : вибр. лекції / Г. М. Шамардіна. – Дніпропетровськ : Пороги, 2007. – С. 62-69.

Н.М. Козік, Н.А. Стратійчук

Деякі аспекти підготовки фахівців фізичної терапії в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Відновлення здоров'я людини, його зміцнення і вдосконалення є метою різних наукових сфер. Останнім часом активно розвивається фізична терапія, яка стоїть на стику різних галузей науки, оскільки використовує різноманітні методики та засоби для повернення до активного життя в соціумі людей, які втратили таку можливість через хворобу.

«Професія галузі охорони здоров'я, пов'язана зі зміцненням здоров'я, запобіганням фізичної неповносправності, оцінкою стану та реабілітацією пацієнтів із больовим синдромом, хворобою чи травмою, та лікуванням із застосуванням фізичних терапевтичних засобів і без застосування медикаментозних, хірургічних або радіологічних засобів», або «використання фізичних засобів і методів, таких як масаж і маніпуляції, терапевтичні вправи, гідротерапія і різні форми енергії, у реабілітації та відновленні нормальної тілесної функції після захворювання або травми» – такі визначення фізичної терапії сьогодні дають у міжнародній спільноті.

В умовах активного розвитку фізичної терапії та ерготерапії підготовка кваліфікованих фахівців цього напрямку ставить перед системою освіти ряд серйозних завдань. Особливо важливим є створення належних умов для якісного засвоєння студентами теоретичного матеріалу та відпрацювання практичних навичок. Навчання потребує постійного вдосконалення обладнання аудиторного фонду, розширення матеріальної бази, що дозволить підвищити якість практичного навчання. Але, насамперед необхідний постійний пошук нових ефективних засобів і методів учіння та їх поєднання у навчальному процесі.

Метою нашого дослідження був пошук інноваційних шляхів та технологій навчання і варіантів їх поєднання із традиційними методами, які можуть бути ефективними в умовах навчання в Чернівецькому національному університеті.

Метами дослідження були педагогічне спостереження (визначались активність на занятті, емоційне сприйняття вивчення матеріалу), а також анкетування студентів, аналіз їхньої успішності.

Дослідження проводилось серед студентів 4 курсу, під час вивчення предмету «Фізична терапія в неврології» та в час проходження клінічної неврологічної практики.

Для підвищення якості й ефективності використання аудиторного часу та активізації навчального процесу нами були розроблені програма практики, програми з використання методик мануального тестування, методичні рекомендації до неврологічного та фізіотерапевтичного обстеження, схема складання індивідуальних реабілітаційних програм. Ці засоби навчання допомагають студентам краще зрозуміти мету клінічної практики, підготуватись до роботи з пацієнтами відповідного профілю й успішно виконати поставлені завдання.

До роботи залучались студенти групи, які набували досвіду на базі польського центру функціональної реабілітації «Votum», і ті, які активно відвідують вітчизняні тренінги з різних напрямків відновлення, зокрема у сфері нейрореабілітації, травматології та ортопедії, педіатрії та ін. Вони виступали тьюторами (помічниками викладача) на практичних заняттях і під контролем викладачів демонстрували практичні навички, здобуті на тренінгах, допомагали колегам засвоювати їх, вносячи корективи під час відпрацювання прийомів діагностики та втручання. До такої роботи залучалися також студенти з практичним досвідом, які працювали без відриву від навчання або навчалися за індивідуальним графіком.

В результаті застосування тьюторства у поєднанні з використанням показів тематичних відеороликів, а також із попереднім самостійним вивченням теоретичного матеріалу, поданого у методичних рекомендаціях, укладених авторським колективом, рівень знань і вмінь студентів значно покращився. Про це свідчить покращення успішності, як поточної, так і підсумкової на 10-15%. Згідно опитування 78% респондентів відзначають краще засвоєння матеріалу при опрацюванні матеріалу в такий спосіб, а студенти, які працюють в ролі тьюторів відзначають покращення рівня своїх теоретичних знань завдяки підготовці до ролі помічника викладача (100%).

Згідно вимог стандартів підготовки майбутніх фахівців фізичної терапії збільшується тривалість проходження практики на клінічних базах. Програми, розроблені для проходження цього етапу навчання постійно вдосконалюються

для оптимального набуття студентами практичного досвіду. Робота з пацієнтами та їх родичами дає можливість здобувати навички міжособистісного спілкування, вміння слухати, заспокоювати, підтримувати, спілкуватися. Студенти можуть застосувати набуті на аудиторних заняттях теоретичні знання та практичні навички безпосередньо в роботі з пацієнтами. Зокрема це прийоми дослідження та оцінки функціонального стану, використання методів фізіотерапевтичного впливу, складання індивідуальних реабілітаційних програм, розробка рекомендацій для побутового етапу відновлення тощо. Анкетування показало, що 86% студентів вважають, що розроблені програми та рекомендації, а також відпрацювання прийомів реабілітаційного втручання в умовах аудиторних підготували їх до наступного проходження клінічної практики.

Висновки. Щоб бути конкурентноспроможними на вітчизняному та міжнародному ринку праці майбутнім фізичним терапевтам та ерготерапевтам треба переймати досвід роботи колег і будувати власний досвід. Формування фахівців, які зможуть покращити здоров'я та якість життя пацієнтів, є важливим завданням освіти. Підготовка кваліфікованих кадрів належного рівня у сфері реабілітації може бути ефективною за умови вдосконалення навчального процесу, покращення забезпечення обладнанням і методичними матеріалами, відповідно до нових потреб і вимог розвитку фізичної терапії, а також при застосуванні інноваційних методик і технологій навчання та їх оптимального поєднання.

Н.Г. Левенець

Терміни-метафори як частина професійної мови клінічної медицини

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м.Ужгород, Україна

Терміни є невід'ємною частиною наукової мови. Сталість вживання, повна визначеність значення, продуктивність є обов'язковими вимогами до термінів. Розвиток науки завжди супроводжується розвитком термінології. Кожне нове поняття в науці повинно бути чітко зафіксовано точним словом – терміном. Певна частина термінів з часом застаріває та виходить з вживання, деякі терміни можуть змінювати своє значення, а разом з цим і сферу вживання, а для нових понять у науці виникають нові терміни.

Клінічна термінологія – це досить рухома частина термінологічної системи медичної науки. Умови для цієї рухомості, продуктивності терміноелементів створюються постійним розвитком науки, виникненням нових понять, нових методів дослідження, нових напрямків у науці.

Термінологія клінічної медицини почала формуватися ще у епоху Гіппократа. Велика кількість клінічних термінів пов'язана з іменем Гіппократа – такі терміни як *facies Hippocratica* – Гіппократова маска, *succussio Hippocratis* – Гіппократів шум плеску, функціонують у клінічній термінології до нашого часу. Значна кількість клінічних термінів – це складні та похідні слова побудовані на основі анатомо-гістологічних назв та терміноелементів, які походять переважно з грецької мови. Наприклад: *dermatoplastica* (від грецького *derma* - шкіра та *plastica* – операція з відновлення форми та функції), *appendectomy* (від латинського *appendix* - придатак, в анатомії – червоподібний відросток, та грецького *ectome* - видалення, вирізання), *haematologia* (від грецького *haema* - кров та *logos* - слово).

Інша частина клінічних термінів – це прості та похідні слова з самостійною основою як латинського, так і грецького походження, наприклад: *tussis* – кашель, *contusio* – забій, контузія, *pneumonia* – пневмонія, запалення легень.

Латино-грецька клінічна термінологія доволі конструктивна, а структурні особливості клінічного терміну надають детальну характеристику поняття. Так, хвороби, що мають запальний характер, позначаються терміном, який складається на основі анатомічної назви ураженого органу та терміноелемента *-itis*, що вказує на запальний процес, наприклад: *osteomyelitis* - запалення кісткового мозку, *lymphadenitis* – запалення лімфатичного вузла. Якщо запальний процес уражує зовнішню оболонку органу, то термін будується префіксом *peri-* (навкруг, біля) – *perinephritis* – запалення фіброзної капсули нирки. Якщо процес охоплював внутрішню оболонку органу, термін будувався префіксом *endo-* (всередині) – *endocarditis* – запалення внутрішньої оболонки серця. При запальному процесі тканин навкруг органу термін отримував префікс *para-* (біля, поруч) – *paraproctitis* – запалення клітковини, що оточує пряму кишку.

У процесі розвитку науки та її термінології зміст деяких термінів міг змінюватися. Так наприклад, термін *arteria*, основа якого входить до складу цілої низки клінічних термінів (*arteriosclerosis*, *arteriotomia*, *endarteriitis* та інших), походить від грецького слова *aēr* – повітря та дієслова *tereo* – зберігаю, міщу, оскільки у античних греків існувало помилкове уявлення про те, що судини заповнені повітрям. Однак, хоча зміст терміну змінився порівняно з його стародавнім тлумаченням, він як і раніше зберігає своє місце у складі термінології.

Особливе місце у системі клінічної термінології належить термінам, що склалися історично як метафори, тобто слова, що вживаються у переносному сенсі заснованому на образній подібності. Основу для образних порівнянь при побудові таких термінів могли давати подібність за формою та іншими зовнішніми ознаками, за функціями, зовнішніми маніфестаціями та іншими асоціаціями. Так, термін *cancer* - рак, побудований на основі латинського *cancer* та грецького *karkinos* ще в античні часи, був пов'язаним з деякою схожістю контуру ракової пухлини молочної залози з контуром річкового рака.